II

(Förberedande rättsakter)

KOMMISSIONEN

Förslag till rådets förordning (EG) om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar för makars gemensamma barn

(1999/C 247 E/01)

KOM(1999) 220 slutlig — 1999/0110(CNS)

(Framlagt av kommissionen den 26 maj 1999)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 61 c i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande, och

av följande skäl:

1. Unionen har som mål att bevara och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, där den fria rörligheten för personer säkerställs. I syfte att gradvis upprätta ett sådant område skall gemenskapen bland annat besluta om åtgärder på området för civilrättsligt samarbete som behövs för att den inre marknaden skall fungera väl.

2. En väl fungerande inre marknad kräver att den fria rörligheten för civilrättsliga domar förbättras och påskyndas.

3. Detta område omfattas av det civilrättsliga samarbetet enligt artikel 65 i fördraget.

4. Olikheterna mellan olika nationella regler i fråga om domstolsbehörighet och erkännande av domar försvårar den fria rörligheten för personer och skapar hinder för en väl fungerande inre marknad. Det är därför lämpligt att anta bestämmelser som gör det möjligt att göra reglerna om domstols behörighet i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar mer enhetliga och därmed förenkla förfarandena och få till stånd ett snabbt och enkelt erkännande och verkställandet av domar.

5. I överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen såsom de kommer till uttryck i artikel 5 i fördraget kan målen för detta direktiv inte i tillräcklig utsträckning uppnås av medlemsstaterna och kan därför bättre uppnås på gemenskapsnivå. Detta direktiv begränsas till vidtagandet av minsta antal åtgärder för att dessa mål skall kunna uppnås och går inte utöver vad som är nödvändigt för detta ändamål.

6. Rådet enades genom en akt av de 28 maj 1998 [1] om en konvention om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och rekommenderade medlemsstaterna att ansluta sig till denna enligt sina respektive konstitutionella regler. Denna konvention trädde inte i kraft. Det är viktigt att bygga vidare på konventionen. I denna förordning återges alltså till största delen sakinnehållet i denna.

7. För att uppnå målet om fri rörlighet för domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar inom gemenskapen är det nödvändigt och lämpligt att det gränsöverskridande erkännandet av domstolsbehörighet och av domar i mål om upplösning av äktenskap och om ansvar för gemensamma barn regleras genom en gemenskapsrättsakt som är bindande och direkt tillämplig.

8. Tillämpningsområdet för denna förordning bör avse ”civilrättsliga förfaranden” och andra, icke-judiciella, förfaranden som är tillåtna i äktenskapsmål i vissa stater, dock inte förfaranden av rent religiös natur. Det bör därför anges att uttrycket ”domstol” omfattar de myndigheter, judiciella eller ej, som är behöriga i äktenskapsmål.

9. Denna förordning bör endast omfatta förfaranden för upplösning eller annullering av det äktenskapliga bandet i egentlig mening och därav följer att erkännande av domar inte avser frågor om skulden till äktenskapets upplösning, makarnas förmögenhet, underhållsplikt och andra eventuella åtgärder som är förenade därmed, även om de har samband med de förfaranden som nämns ovan.

---

[1] EGT C 221, 16.7.1998, s. 1.

10. Vid förfaranden om föräldraansvar som har nära anknytning till förfaranden om äktenskapsskillnad, hemskillnad och anullering av äktenskap är de barn som berörs gemensamma barn. Själva begreppet ”föräldraansvar” skall preciseras i nationell rätt i den medlemsstat där frågan om föräldraansvar prövas.

11. De kriterier för behörighet som införts grundar sig på principen att det skall finnas en verklig anknytning mellan den berörde och den medlemsstat som utövar behörigheten. Beslutet om att införa vissa kriterier motiveras av att dessa redan finns i olika nationella rättsordningar och att de accepteras av övriga medlemsstater.

12. En av de risker som måste beaktas när det gäller skyddet av gemensamma barn vid kris i äktenskapet, är att en av föräldrarna för bort barnet till ett annat land. Därför behålls det lagliga hemvistet som behörighetskriterium för de fall då det faktiskt har skett en förändring av hemvistet till följd av ett olagligt bortförande eller ett olagligt kvarhållande.

13. Begreppet ”dom” avser endast positiva beslut, det vill säga de som har lett till äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap. Sådana handlingar som har upprättats eller registrerats som officiella handlingar (actes authentiques) i ursprungsmedlemsstaten och som är verkställbara där jämställs med de beslut som definierats ovan.

14. Erkännande och verkställande av domar som meddelats av medlemsstaternas behöriga domstolar bör vila på principen om ömsesidigt förtroende. Därför har grunderna för att vägra erkänna domar reducerats till ett minimum. Det måste dock finnas möjligheter till överklagande för att säkerställa respekten för rättsordningens grunder (l'ordre public) i den mottagande medlemsstaten och för svarandens och berörda parters rättigheter för att undvika att domar som är oförenliga erkänns.

15. Den mottagande medlemsstaten bör inte få ompröva domstolens behörighet i ursprungsmedlemsstaten eller beslutet i sakfrågan.

16. Det bör inte krävas något förfarande för att uppdatera civilståndshandlingar i en medlemsstat efter det att ett slutligt avgörande i det avseendet har meddelats i en annan medlemsstat.

17. Bestämmelserna i konventionen från 1931 som slutits av de nordiska länderna bör kunna tillämpas med de begränsningar som framgår av denna förordning.

18. Spanien, Italien och Portugal har ingått konkordatet innan dessa frågor infördes i fördraget, och det bör undvikas att dessa medlemsstater bryter mot sina internationella åtaganden i förhållande till Heliga stolen.

19. Medlemsstaterna bör ha frihet att sinsemellan avtala om tillämpningen av förordningen om gemenskapsbestämmelser saknas.

20. Rådet förbehåller sig rätten att på begäran av en berörd medlemsstat besluta om ändringar i förteckningen över behöriga domstolar.

21. Kommissionen bör senast fem år efter ikraftträdandet av denna förordning granska tillämpningen av förordningen för att vid behov föreslå nödvändiga ändringar.

22. Enligt artiklarna 1 och 2 i protokollen om Förenade kungarikets och Irlands respektive Danmarks ställning deltar dessa länder inte i antagandet av denna förordning. Den är således inte bindande för Förenade kungariket, Irland och Danmark och skall inte tillämpas på dessa länder.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

TILLÄMPNINGSOMRÅDE

Artikel 1

1. Denna förordning skall tillämpas på

a) civilrättsliga förfaranden om äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap,

b) civilrättsliga förfaranden om föräldraansvar för makarnas gemensamma barn i samband med ett sådant förfarande som avses i a.

2. Andra förfaranden som officiellt erkänns i en medlemsstat skall betraktas som likvärdiga med rättsliga förfaranden. Uttrycket ”domstol” omfattar samtliga behöriga myndigheter i medlemsstaterna.

KAPITEL II

DOMSTOLS BEHÖRIGHET

AVSNITT 1

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 2

Äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap

Behörighet att ta upp frågor om äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap tillkommer domstolarna i den medlemsstat

a) på vars territorium

— makarna har sitt hemvist, eller

— makarna senast hade sitt hemvist om en av dem fortfarande är bosatt där, eller

— svaranden har sitt hemvist, eller

— om ansökan är gemensam, någondera maken har sitt hemvist, eller

— käranden har sitt hemvist om han har varit bosatt där i minst ett år omedelbart, innan ansökan gjordes, eller

— käranden har sitt hemvist om han har varit bosatt där i minst sex månader omedelbart innan ansökan gjordes och han är medborgare i den berörda medlemsstaten,

b) i vilken båda makarna är medborgare.

Artikel 3

Föräldraansvar

1. De domstolar i en medlemsstat som på grundval av artikel 2 utövar behörighet angående en ansökan om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap är behöriga att ta upp en fråga som rör föräldraansvaret för makarnas gemensamma barn när barnet har sitt hemvist i den medlemsstaten.

2. När barnet inte har sitt hemvist i den medlemsstat som avses i punkt 1, är domstolarna i den staten behöriga att ta upp en sådan fråga, om barnet har sitt hemvist i någon av medlemsstaterna och

a) åtminstone en av makarna har föräldraansvar för barnet, och

b) dessa domstolars behörighet har godtagits av makarna och är till barnets bästa.

3. Den behörighet som följer av punkterna 1 och 2 upphör så snart

a) beslutet att bevilja eller avslå en ansökan om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskapet har blivit slutgiltigt, eller

b) i de fall där den fråga som rör föräldraansvar ännu inte har avgjorts vid den under a avsedda tidpunkten, ett slutgiltigt beslut har fattats i den frågan, eller

c) de under a och b avsedda förfarandena har avslutats av något annat skäl.

Artikel 4

Bortförande av barn

De behöriga domstolarna enligt artikel 3 skall utöva sin behörighet i enlighet med Haagkonventionen av den 25 oktober 1980 om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn, särskilt artiklarna 3 och 16 i denna.

Artikel 5

Genkäromål

Den domstol vid vilken ett mål pågår på grundval av artiklarna 2–4 skall även ha behörighet att ta upp ett genkäromål, om det omfattas av denna förordnings tillämpningsområde.

Artikel 6

Omvandlande av beslut om hemskillnad till äktenskapsskillnad

Utan att det påverkar tillåmpningen av artikel 2 är den domstol i en medlemsstat som har meddelat dom på hemskillnad även behörig att omvandla denna dom till en dom på äktenskapsskillnad, om den medlemsstatens lag medger det.

Artikel 7

Den exklusiva karaktären av behörighet enligt artiklarna 2–6

Talan mot en make som

a) har sitt hemvist på en medlemsstats territorium, eller

b) är medborgare i en medlemsstat

får väckas vid en annan medlemsstats domstolar endast i enlighet med artiklarna 2–6.

Artikel 8

Behörighet i övriga fall

1. När ingen medlemsstats domstol är behörig enligt artiklarna 2–6, skall behörigheten i varje medlemsstat bestämmas enligt den statens egen lag.

2. Mot en svarande som inte har sitt hemvist på en medlemsstats territorium och som inte är medborgare i medlemsstaten får varje medlemsstats medborgare som har sitt hemvist på en annan medlemsstats territorium, liksom medborgarna i den staten, åberopa de behörighetsregler som gäller där.

AVSNITT 2

PRÖVNING AV BEHÖRIGHETSFRÅGAN OCH AV FRÅGAN OM MÅLET KAN TAS UPP

Artikel 9

Prövning av behörighetsfrågan

Om talan som väcks vid en domstol i en medlemsstat avser ett fall som domstolen inte är behörig att ta upp enligt denna förordning, och en domstol i en annan medlemsstat är behörig enligt denna förordning, skall domstolen självmant förklara sig obehörig.

Artikel 10

Prövning av frågan om målet kan tas upp

1. Om en svarande inte går i svaromål, skall den behöriga domstolen förklara målet vilande till dess att det har klarlagts att svaranden har kunnat ta emot stämningsansökan eller en motsvarande handling i tillräckligt god tid för att kunna förbereda sitt svaromål, eller att alla nödvändiga åtgärder i detta syfte har vidtagits.

2. I stället för bestämmelserna i punkt 1 gäller de nationella bestämmelser som genomför rådets direktiv om delgivning i medlemsstater av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur, om stämningsansökan skulle ha översänts till utlandet i enlighet med det direktivet.

Till dess att de nationella bestämmelser som genomför detta direktiv träder i kraft, gäller bestämmelserna i Haagkonventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur, om stämningsansökan skulle ha översänts till utlandet i enlighet med den konventionen.

AVSNITT 3

LITISPENDENS OCH MÅL SOM HAR SAMBAND MED VARANDRA

Artikel 11

1. Om talan väcks vid domstolar i olika medlemsstater rörande samma sak och målen gäller samma partner skall, till dess att det har fastställts att den domstol vid vilken talan först väckts är behörig, den domstol vid vilken talan väckts senare självmant låta handläggningen av målet vila.

2. Om talan om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap väcks vid domstolar i olika medlemsstater och målen inte avser samma sak men gäller samma parter skall, till dess att det har fastställts att den domstol vid vilken talan först väckts är behörig, den domstol vid vilken talan väckts senare självmant låta handläggningen av målet vila.

3. När det har fastställts att den domstol vid vilken talan först väckts är behörig, skall den domstol vid vilken talan väckts senare självmant avvisa talan till förmån för den domstolen.

I detta fall har den part som väckt den senare talan rätt att väcka sin talan vid den domstol där talan först väckts.

AVSNITT 4

INTERIMISTISKA ÅTGÄRDER OCH SÄKERHETSÅTGÄRDER

Artikel 12

Bestämmelserna i denna förordning hindrar inte att domstolarna i en medlemsstat i brådskande fall vidtar interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, mot personer eller tillgångar i denna stat i enlighet med medlemsstatens lagstiftning, även om en domstol i en annan medlemsstat är behörig att pröva målet i sak enligt denna förordning.

KAPITEL III

ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET

Artikel 13

Innebörden av begreppet dom

1. I denna förordning förstås med dom varje avgörande rörande äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats av en domstol i en medlemsstat, liksom varje avgörande i frågor som rör makars föräldraansvar som har meddelats i samband med ett sådant äktenskapsmål, oavsett dess rubricering, såsom dom, förordnande eller beslut.

2. Bestämmelserna i detta kapitel skall även gälla fastställande till belopp av rättegångskostnader som hänför sig till förfaranden som omfattas av denna förordning liksom verkställighet av varje sådant förordnande om rättegångskostnader.

3. Vid tillämpningen av denna förordning skall sådana handlingar som har upprättats eller registrerats som officiella handlingar (actes authentiques) och som är verkställbara i en medlemsstat liksom sådana förlikningar som har ingåtts inför en domstol under ett pågående mål och som är verkställbara i den medlemsstat där förlikningen ingicks erkännas och förklaras vara verkställbara under samma förutsättningar som de domar som anges i punkt 1.

AVSNITT 1

ERKÄNNANDE

Artikel 14

Erkännande av en dom

1. En dom som har meddelats i en medlemsstat skall erkännas i de andra medlemsstaterna utan att något förfarande behöver anlitas.

2. I synnerhet, och utan att det påverkar tillämpningen av punkten 3, skall inget särskilt förfarande behöva anlitas för att uppdatera uppgifter om civilstånd i relevanta register i en medlemsstat på grundval av en i en annan medlemsstat meddelad dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap, om denna dom inte kan överklagas enligt lagen i den medlemsstaten.

3. En berörd part kan, genom att anlita de förfaranden som föreskrivs i avsnitt 2 och 3 i detta kapitel, få fastställt att domen skall erkännas eller inte erkännas.

4. Om frågan huruvida en dom skall erkännas uppkommer som en prejudiciell fråga vid en domstol i en medlemsstat, får den domstolen avgöra frågan om erkännande.

Artikel 15

Skäl för att vägra erkännande

1. En dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap skall inte erkännas,

a) om ett erkännande uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen i den medlemsstat där domen görs gällande (ordre public),

b) om domen har meddelats mot en utebliven svarande och denne inte på rätt sätt har delgivits stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräckligt god tid för att kunna förbereda sitt svaromål, såvida det inte kan fastställas att svaranden otvetydigt har godtagit domen,

c) om domen är oförenlig med en dom som har meddelats mellan samma parter i den medlemsstat där domen görs gällande,

d) om domen är oförenlig med en dom som tidigare har meddelats i en annan medlemsstat eller i ett tredje land mellan samma parter, såvida den först meddelade domen uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den medlemsstat där domen görs gällande.

2. En dom som rör makars föräldraansvar och som har meddelats i samband med ett äktenskapsmål på det sätt som avses i artikel 13 skall inte erkännas,

a) om ett erkännande uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen i den meddlemsstat där domen görs gällande (ordre public), med hänsyn tagen till barnets bästa,

b) om domen i strid med grundläggande rättegångsregler i den medlemsstat där den görs gällande har meddelats utan att barnet har fått möjlighet att komma till tals, såvida det inte är fråga om ett brådskande fall,

c) om domen har meddelats i utevaro och den uteblivne inte på rätt sätt har delgivits stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräckligt god tid för att kunna förbereda sitt svaromål, såvida det inte kan fastställas att den uteblivne otvetydigt har godtagit domen,

d) om en person begär det och hävdar att domen hindrar honom att utöva sitt föräldraansvar, om domen har meddelats utan att personen i fråga har fått möjlighet att yttra sig,

e) om domen är oförenlig med en senare dom om föräldraansvar som har meddelats i den medlemsstat där domen görs gällande, eller

f) om domen är oförenlig med en senare dom om föräldraansvar som har meddelats i en annan medlemsstat eller i det tredje land barnet har sitt hemvist, såvida den sist meddelade domen uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den meddlemsstat där domen görs gällande.

Artikel 16

Förbud mot omprövning av ursprunglig domstols behörighet

Domstolens behörighet i ursprungsmedlemsstaten får inte omprövas. En prövning av huruvida en dom strider mot grunderna för rättsordningen (ordre public) enligt artikel 15.1 a och 15.2 a får inte avse behörighetsreglerna i artiklarna 2–8.

Artikel 17

Olikheter i tillämplig lag

Erkännande av en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap får inte vägras på den grunden att lagen i den medlemsstat där domen görs gällande inte tillåter äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap under samma omständigheter.

Artikel 18

Förbud mot omprövning i sak

En dom får aldrig omprövas i sak.

Artikel 19

Vilandeförklaring av mål

Om det vid en domstol i en medlemsstat görs gällande att en dom som har meddelats i en annan medlemsstat skall erkännas, får domstolen låta handläggningen av målet vila om ändring i domen har sökts genom anlitande av ordinära rättsmedel.

AVSNITT 2

VERKSTÄLLIGHET

Artikel 20

Verkställbara domar

En dom om utövande av föräldraansvar över parternas gemensamma barn, som har meddelats i en medlemsstat och som är verkställbar i den staten, skall verkställas i en annan medlemsstat sedan domen på ansökan av part förklarats vara verkställbar där.

Artikel 21

Lokala domstolars behörighet

1. Ansökan skall göras:

— i Belgien vid ”Tribunal de première instance” eller ”Rechtbank van eerste aanleg” eller ”Erstinstanzliche Gericht”,

— i Förbundsrepubliken Tyskland ”Familiengericht”,

— i Grekland vid ”Μονομελές Πρωτοδικείο”,

— i Spanien vid ”Juzgado de Primera Instancia”,

— i Frankrike hos rättens ordförande vid ”Tribunal de grande instance”,

— i Italien vid ”Corte d'appello”,

— i Luxemburg hos rättens ordförande vid ”Tribunal d'arrondissement”,

— i Österrike vid ”Bezirksgericht”,

— i Nederländerna hos rättens ordförande vid ”Arrondissementsrechtbank”,

— i Portugal vid ”Tribunal de Comarca” eller ”Tribunal de família”,

— i Finland vid ”Käräjäoikeus/tingsrätten”,

— i Sverige vid ”Svea hovrätt”.

2. Den lokala behörigheten såvitt avser en ansökan om verkställighet skall bestämmas efter hemvistet för den person mot vilken verkställighet begärs eller efter hemvistet för ett barn som ansökan avser.

Om det inte finns något hemvist som avses i första stycket i den medlemsstat där verkställighet begärs skall den lokala domstolens behörighet bestämmas efter den plats där verkställighet skall ske.

3. I fråga om sådana förfaranden som avses i artikel 14.3 skall den lokala domstolens behörighet bestämmas enligt den interna lagen i den medlemsstat där frågan om erkännande väcks.

Artikel 22

Verkställighetsförfarande

1. Förfarandet vid ansökan regleras av lagen i den medlemsstat där verkställighet begärs.

2. Sökanden skall uppge en delgivningsadress inom den domstols domkrets där ansökan görs. Om lagen i verkställighetsstaten inte föreskriver en sådan delgivningsadress, skall sökanden i stället utse ett ombud i saken.

3. De handlingar som anges i artiklarna 33 och 34 skall bigofas ansökan.

Artikel 23

Domstolens avgörande

1. Den domstol som prövar ansökningen skall avgöra frågan snarast. I detta skede av förfarandet skall motparten inte ges tillfälle att yttra sig över ansökan.

2. Ansökningen får avslås endast på någon av de i artikel 15 angivna grunderna.

3. En dom får aldrig omprövas i sak.

Artikel 24

Underrättelse om ett avgörande

En behörig domstolstjänsteman skall snarast, på det sätt som föreskrivs i verkställighetsmedlemsstaten, underrätta sökanden om det avgörande som har meddelats med anledning av ansökningen.

Artikel 25

Ändring av avgöranden som medger verkställighet

1. Om verkställighet medges, kan motparten söka en ändring av avgörandet inom en månad från det att han delgavs detta.

2. Om ändringssökanden har sitt hemvist i en annan medlemsstat än den där avgörandet att medge verkställighet meddelades, skall fristen för att söka ändring vara två månader och löpa från den dag då beslutet delgavs honom, antingen personligen eller i hans bostad. Fristen får inte förlängas på grund av långt avstånd.

Artikel 26

Instansordning och rättsmedel

1. Ansökan om ändring av ett avgörande som medger verkställighet skall göras enligt de bestämmelser som gäller för kontradiktorisk tvistemålsprocess:

— i Belgien vid "Tribunal de première instance" eller "Rechtbank van eerste aanleg" eller "Erstinstanzliche Gericht",

— i Förbundsrepubliken Tyskland vid "Oberlandesgericht",

— i Grekland vid "Εφετείο",

— i Spanien vid "Audiencia Provincial",

— i Frankrike vid "Cour d'appel",

— i Italien vid "Corte d'appello",

— i Luxemburg vid "Cour d'appel",

— i Nederländerna vid "Arrondissementsrechtbank",

— i Österrike vid "Bezirksgericht",

— i Portugal vid "Tribunal da Relação",

— i Finland vid "Hovioikeus/hovrätten",

— i Sverige vid "Svea hovrätt".

2. Mot ett avgörande som meddelats med anledning av att ändring har sökts får talan endast föras

— i Belgien, Grekland, Spanien, Frankrike, Italien, Luxemburg och Nederländerna genom kassationsbesvär,

— i Förbundsrepubliken Tyskland genom "Rechtsbeschwerde",

— i Österrike genom "Revisionsrekurs",

— i Portugal genom ett överklagande som avser en rättsfråga,

— i Finland genom överklagande till "Korkein oikeus/Högsta domstolen",

— i Sverige, genom överklagande till "Högsta domstolen".

Artikel 27

Vilandeförklaring av mål

Den domstol som handlägger ansökan om ändring får, på begäran av ändringssökanden, låta handläggningen av målet vila om talan mot domen har förts i ursprungsmedlemsstaten genom anlitande av ordinära rättsmedel eller om fristen för sådan talan ännu inte har löpt ut. I sistnämnda fall får domstolen bestämma en tid inom vilken sådan talan skall föras.

Artikel 28

Ändring av beslut om vägrad verkställighet

1. Om en ansökan om verkställighet avslås, kan sökanden ansöka om ändring av avgörandet:

— i Belgien vid "Cour d'appel" eller "Hof van beroep",

— i Förbundsrepubliken Tyskland vid "Oberlandesgericht",

— i Grekland vid "Εφετείο",

— i Spanien vid "Audiencia Provincial",

— i Frankrike vid "Cour d'appel",

— i Italien vid "Corte d'appello",

— i Luxemburg vid "Cour d'appel",

— i Nederländerna vid "Gerechtshof",

— i Österrike vid "Bezirksgericht",

— i Portugal vid "Tribunal da Relação",

— i Finland vid "Hovioikeus/hovrätten",

— i Sverige vid "Svea hovrätt".

2. Den domstol som handlägger frågan efter det att ändring har sökts skall höra motparten. Om denne underlåter att inställa sig skall bestämmelserna i artikel 10 tillämpas.

Artikel 29

Talan mot avgörande om ändring av beslut om vägrad verkställighet

Mot ett avgörande som meddelats med anledning av att sådan ändring som avses i artikel 28 har sökts får talan endast föras

— i Belgien, Grekland, Spanien, Frankrike, Italien, Luxemburg och Nederländerna genom kassationsbesvär,

— i Förbundsrepubliken Tyskland, genom "Rechtsbeschwerde",

— i Österrike, genom "Revisionsrekurs",

— i Portugal, genom överklagande av en rättsfråga,

— i Finland, genom överklagande till "Korkein oikeus/Högsta domstolen",

— i Sverige, genom överklagande till "Högsta domstolen".

Artikel 30

Delvis verkställighet

1. Om en dom omfattar flera yrkanden och verkställighet inte kan medges för alla, skall domstolen medge verkställighet beträffande ett eller flera av dem.

2. Sökanden kan begära att domen verkställs delvis.

Artikel 31

Rättshjälp

Om sökanden i ursprungsmedlemsstaten helt eller delvis hade rättshjälp eller var befriad från kostnader och avgifter, skall han vid det förfarande som avses i artiklarna 21–24 vara berättigad till rättshjälp eller kostnads- och avgiftsbefrielse i största möjliga utsträckning enligt lagen i verkställighetsmedlemsstaten.

Artikel 32

Säkerhet, borgen eller deposition

Ingen säkerhet, borgen eller deposition, oavsett dess benämning, får krävas av den som i en medlemsstat begär verkställighet av en dom som har meddelats i en annan medlemsstat, på den grunden att han är utländsk medborgare eller inte har sitt hemvist i verkställighetsmedlemsstaten.

AVSNITT 3

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

Artikel 33

Handlingar

1. En part som gör gällande att en dom skall erkännas eller inte erkännas eller ansöker om verkställighet av en dom skall ge in

a) en kopia av domen som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet skall kunna fastställas,

b) i förekommande fall, en handling som visar att sökanden åtnjutit rättshjälp i ursprungsstaten.

2. När det rör sig om en tredskodom eller ett annat avgörande som har meddelats mot en utebliven svarande skall den part som ansöker om erkännande eller verkställighet dessutom ge in

a) originalet eller en bestyrkt kopia av den handling som visar att stämningsansökan eller motsvarande handling har delgivits den uteblivna parten, eller

b) en handling som visar att svaranden otvetydigt har godtagit domen.

3. En person som enligt artikel 14.2 begär att uppgifter om civilstånd i relevanta register i en medlemsstat skall uppdateras skall även ge in en handling som visar att domen inte längre kan överklagas enligt lagen i den medlemsstat där den meddelades.

Artikel 34

Andra handlingar

En part som ansöker om verkställighet skall också ge in handlingar, av vilket slag de än må vara, som visar att domen är verkställbar enligt lagen i den medlemsstat där den meddelades och att den har delgivits.

Artikel 35

Avsaknad av handlingar

1. Om de i artikel 33.1 b eller 33.2 angivna handlingarna inte har givits in, kan domstolen bestämma en tid inom vilken de skall ges in, godta likvärdiga handlingar eller, om tillgängliga uppgifter kan anses tillräckliga, befria sökanden från skyldigheten att ge in dem.

2. Om domstolen begär det, skall en översättning av handlingarna ges in. Översättningen skall vara bestyrkt av en person som är behörig till det i någon av medlemsstaterna.

Artikel 36

Legalisering eller annat liknande förfarande

Ingen legalisering eller annat liknande förfarande får krävas i fråga om de handlingar som anges i artiklarna 33 och 34 och artikel 35.2 eller i fråga om fullmakt för ombud i saken.

KAPITEL IV

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

Artikel 37

1. Bestämmelserna i denna förordning skall tillämpas endast på rättsliga förfaranden som har inletts, på officiella handlingar (actes authentiques) som har upprättats eller registrerats och på förlikningar som har ingåtts inför en domstol under ett pågående mål efter förordningens ikraftträdande.

2. Domar som efter denna förordnings ikraftträdande har meddelats i mål och ärenden som har anhängiggjorts före den dagen skall dock erkännas och verkställas enligt bestämmelserna i kapitel III, om domstolen har grundat sin behörighet på bestämmelser som överensstämmer antingen med de bestämmelser som anges i kapitel II eller med bestämmelser i en konvention som gällde mellan ursprungsmedlemsstaten och den medlemsstat där domen görs gällande vid tiden för målets eller ärendets anhängiggörande.

AVDELNING V

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 38

Förhållandet till konventionerna

1. Med de begränsningar som följer av artiklarna 37 och 40 och punkt 2 i denna artikel skall denna förordning, för medlemsstaterna, ersätta sådana vid denna förordnings ikraftträdande gällande konventioner som ingåtts av två eller flera medlemsstater och som avser frågor som regleras i denna förordning.

2. Finland och Sverige har rätt att avge en förklaring om att konventionen av den 6 februari 1931 mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap skall gälla, helt eller delvis, i förbindelserna mellan dem i stället för bestämmelserna i denna förordning. Dessa förklaringar skall offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* som bilaga till förordningen. Dessa medlemsstater får när som helst förklara att de avstår från att åberopa hela eller delar av förklaringen.

Principen om icke-diskriminering på grund av nationalitet mellan unionens medborgare skall iakttas.

Bestämmelser om domstols behörighet skall, i varje framtida överenskommelse mellan de medlemsstater som anges i första stycket rörande frågor som regleras av denna förordning, vara i linje med de behörighetsregler som anges i denna förordning.

En dom meddelad av en domstol i en sådan nordisk stat som har avgett en förklaring enligt första stycket skall erkännas och verkställas i de övriga medlemsstaterna i enlighet med bestämmelserna i kapitel II, om domstolen har grundat sin behörighet på en bestämmelse som har en motsvarighet i kapitel III.

3. Medlemsstaterna skall tillställa kommissionen

a) en kopia av i första och tredje stycket avsedda överenskommelser eller förslag till sådana och sådana enhetliga lagar som införlivar dessa överenskommelser,

b) en kopia av varje uppsägning eller ändring av sådana överenskommelser eller av sådan enhetlig lagstiftning.

Artikel 39

Förhållandet till vissa multilaterala konventioner

När det gäller en fråga som omfattas av denna förordning skall förordningen, i förbindelserna mellan de medlemsstater som har tillträtt den, gälla framför följande konventioner:

— Haagkonventionen av den 5 oktober 1961 om myndigheters behörighet och tillämplig lag i frågor till skydd för underåriga.

— Luxemburgkonventionen av den 8 september 1967 om erkännande av domar rörande äktenskaps giltighet.

— Haagkonventionen av den 1 juni 1970 om erkännande av äktenskapsskillnader och hemskillnader.

— Europeiska konventionen av den 20 maj 1980 om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård av barn.

— Haagkonventionen av den 19 oktober 1996 om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn, under förutsättning att barnet har sitt hemvist i en medlemsstat.

Artikel 40

Tillämpningens räckvidd

1. De överenskommelser och konventioner som anges i artikel 38.1 och artikel 39 skall fortsätta att gälla beträffande frågor på vilka denna förordning inte är tillämplig.

2. De skall fortsätta att gälla beträffande domar som har meddelats och handlingar som har upprättats eller registrerats som officiella handlingar (actes authentiques) före denna förordningens ikraftträdande.

Artikel 41

Överenskommelser mellan medlemsstater

1. Två eller flera medlemsstater får sinsemellan sluta avtal eller träffa uppgörelser för att komplettera bestämmelserna i denna förordning eller för att underlätta deras tillämpning.

Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna

a) en kopia av dessa förslag till avtal, och

b) varje uppsägning eller ändring av dessa avtal.

2. Under inga omständigheter får dessa avtal eller uppgörelser avvika från kapitel II och III.

Artikel 42

Fördrag med Heliga stolen

1. Denna förordning skall gälla utan att det påverkar tillämpningen av det den 7 maj 1940 i Vatikanstaten undertecknade internationella fördraget (konkordatet) mellan Heliga stolen och Portugal.

2. En dom rörande äktenskaps ogiltighet som meddelats i enlighet med det fördrag som anges i föregående punkt skall erkännas i medlemsstaterna enligt villkoren i kapitel III.

3. Bestämmelserna i punkterna 1 och 2 skall även gälla för följande internationella fördrag (konkordat) med Heliga stolen:

— Laterankonkordatet av den 11 februari 1929 mellan Italien och Heliga stolen, ändrat genom den överenskommelse och det tilläggsprotokoll som undertecknades i Rom den 18 februari 1984.

— Överenskommelsen av den 3 januari 1979 mellan Heliga stolen och Spanien om rättsliga frågor.

4. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna

a) en kopia av de överenskommelser som anges i punkterna 1 och 3,

b) varje uppsägning eller ändring av dessa överenskommelser.

Artikel 43

Medlemsstater med två eller flera rättssystem

Med avseende på en medlemsstat inom vilken två eller flera rättssystem eller regelverk beträffande frågor som omfattas av denna förordning tillämpas i olika territoriella enheter skall

a) en hänvisning till hemvist i medlemsstaten avse hemvist inom en territoriell enhet,

b) en hänvisning till medborgarskap avse anknytning till den territoriella enhet som utpekas av lagen i medlemsstaten,

c) en hänvisning till den myndighet i en medlemsstat som mottagit en ansökan om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap avse den myndighet inom en territoriell enhet som har mottagit en sådan ansökan, och

d) en hänvisning till reglerna i den anmodade medlemsstaten avse reglerna i den territoriella enhet där en fråga om behörighet, erkännande eller verkställighet uppkommer.

KAPITEL VI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 44

Översyn

Senast fem år efter ikraftträdandet av denna förordning skall kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Ekonomiska och sociala kommittén överlämna en rapport om tillämpningen av denna förordning, särskilt artiklarna 38, 41, 42 och 44 i denna. Denna rapport skall vid behov åtföljas av förslag till anpassning av förordningen.

Artikel 45

Ändring av förteckningarna över behörig domstol och rättsmedel

Angivandet av behörig domstol och rättsmedel enligt artiklarna 21.1, 26.1, 26.2, 28.1 och 29 kan ändras genom ett beslut av rådet.

Artikel 46

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.